

Konstkurs 2024

Helsingfors universitet & Art in Malakta rf

— RAPPORT —

Text och foto: Alicia Nylund

Sammanfattning

Läsåret 2024/2025 arrangerade Helsingfors universitet i samarbete med Art in Malakta rf ett tvärvetenskapligt konstprojekt för studerande vid Juridiska utbildningen i Vasa respektive Svenska social- och kommunalhögskolans socialarbetarutbildning i Vasa. Under ledning av professionella konstnärer skapade studerandena konstverk samtidigt som studerandena fick kunskap om konstbranschen, konstnärliga arbetsmetoder och den kreativa processen, olika material och hållbarhet. Konstformerna som utforskades var främst visuell konst och traditionellt hantverk. Undervisningen gavs huvudsakligen i form av workshoppar i stället för sedvanlig katederundervisning.

Syftet med konstprojektet var att ge studerandena nya perspektiv på världen vi lever i, öka förståelsen för konstens betydelse i samhället, främja såväl gruppdynamik som flerspråkighet samt studerandenas kreativa tänkande, problemlösningsförmåga och välbefinnande. Målsättningen var att konstprojektet skulle fungera som en motvikt till dagens prestationsinriktade samhälle med hög studiestress, stereotypa uppfattningar och ohållbara levnadssätt. Konstprojektet bidrog också till att skapa intressanta möten mellan branscher, discipliner och människor vars vägar inte korsas så ofta. Förhoppningen var att studerandena skulle inspireras till att testa nya saker, tänka mångsidigt, knyta nya kontakter samt att studerandena fick insikter som kommer till nytta i studierna, yrkeskarriären och livet i allmänhet.

Hösten 2024 genomfördes en introduktionskurs som omfattade 5 studiepoäng där den kreativa processen betonades mer än resultatet. Huvudsyftet var att introducera deltagarna i konstnärligt skapande samt att utforska den egna kreativiteten och därigenom främja personlig utveckling och fördjupad självkänedom. Undervisningsspråket var svenska för att öka språkbudsmöjligheterna för finskspråkiga studerande. Dock hade alla deltagare rätt att använda sitt modersmål i både tal och skrift i enlighet med Vasaenhetens liberala språkpolicy.

Kursen bestod av en kickoff, sex workshoppar, två föreläsningar (upphovsrättslig rättspraxis om konst respektive konst i socialt arbete), ett besök hos konstverkstaden Malakta i Malax och slutligen en vernissage (*lab presentation*) i Ekgården i Vasa som är gemensam lokal för juristutbildningen och socialarbetarutbildningen. Workshopparna leddes av tre konstnärer: Jon Gredmark (graffiti), Ann-Maj Granstubb (expressiv konstterapi) och Moa Cederberg (textilkonst). Föreläsningarna hölls av Marina Bergman-Pyykkönen som är universitetslärare i socialt arbete vid Helsingfors universitet, Svenska social- och kommunalhögskolan, Vasa och Alicia Nylund som är doktorand i upphovsrätt och även konstprojektledare vid Helsingfors universitets juridiska utbildning i Vasa. Förutom ovannämnda personer har också Patricia Rodas (projektkoordinator och fotokonstnär, Art in Malakta rf), Marcus Norrgård (professor i juridik vid Helsingfors universitet, Vasa) och Erica Måtts (servicekoordinator vid Helsingfors universitet, Vasa) deltagit i planeringen av helhetskonceptet.

Höstens kurs genomfördes med hjälp av bidrag från Svenska kulturfonden och Högskolestiftelsen i Österbotten – varmt tack! Vi vill också tacka hela personalen vid Vasaenheten och andra personer som på ett eller annat sätt har stöttat oss vid genomförandet av kursen.

Malaktas vardagsrum

I Ann-Maj Granstubbs ateljé fick vi se olika färgprov och ingredienser till att framställa färg. I sitt konstnärliga skapande använder hon lerbaserade färger som är helt naturliga och miljövänliga. Hon experimenterar också med att färga olika material med naturligt förekommande färgämnen som utvinns från bl.a. växter.

Malakta

En regnig kväll i oktober besökte vi konstverkstaden Malakta som finns i ett numera nerlagt mejeri i Malax. Malaktas motto lyder: "Konst är för alla." Här fick vi inspireras av den unika atmosfären som andas konstnärlighet och kreativitet. Vi fick höra historien bakom Malakta och om den nuvarande verksamheten. Vi fick också ta del av "Artist Talks" som innebär att konstnärerna berättade om sig själva och sitt konstnärliga skapande, vilket gav oss en föräning om vad workshopparna skulle innefatta. Dessutom gjorde vi en rundtur och med stor nyfikenhet kikade vi in i ateljéer och andra utrymmen för kreativa aktiviteter.

"Från Stockholms tunnelbanenät till Österbottens konstpris" är en mycket träffande beskrivning av Jon Gredmark och hans karriär som bildkonstnär där graffiti spelat en stor roll.

Moa Cederberg visade upp flera exempel på hennes fantastiska textilkonst och vävhantverk. Vi fick också se hur hon systematiskt har dokumenterat processen.

Graffiti

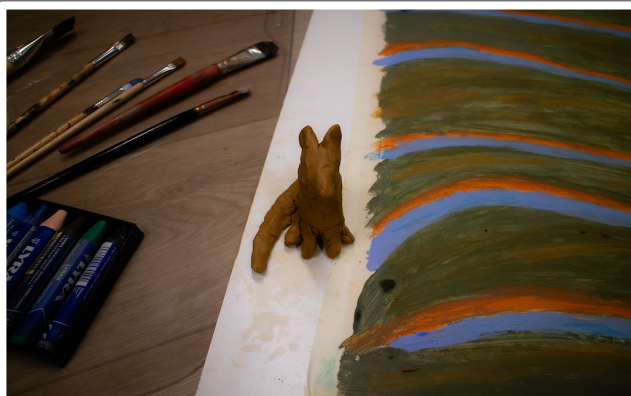
Jon Gredmark tog oss med på en bildlig – och bildande – resa i graffitikonstens värld från den moderna graffitiens uppkomst i New York, via Jons egen uppväxt i Stockholm, och vidare till hans nuvarande verksamhet i Malax och andra orter i Österbotten. Efter att ha skissat inomhus fick vi anta utmaningen att måla med sprejfärg på en mycket större yta utomhus i en tunnel där det är tillåtet att måla. Vår "crew tag" **HJS** står för **H**elsingfors universitet, **J**uridiska utbildningen och **S**ocialarbetarutbildningen. För att kunna ta med oss en konkret del av målningarna till vernissagen hade vi tejpat upp pappersark på väggen. Vi diskuterade också juridiska frågor kring graffiti, såsom straffens proportionalitet, samt graffiti som socialt fenomen. Jon delade frikostigt med sig av sina erfarenheter av att använda bildkonst i pedagogiskt arbete med barn i lågstadieåldern och tonåringar.

Expressiv konstterapi

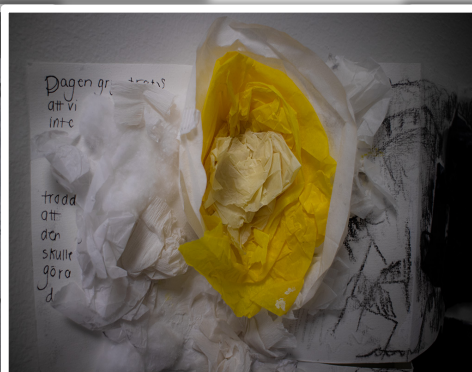
Ann-Maj "Maja" Granstubb är en multidisciplinär konstnär som under två workshoppar fick oss att frigöra vår kreativitet med hjälp av en lekfull blandning av färger, texturer, kontraster, dimensioner och tekniker. Golvet blev vår arbetsyta, stolar staplades på varandra i fantasifulla formationer och i stället för knatter från tangentbord hördes prassel av silkespapper.

Under den första workshoppen fick vi föreställa oss ett djur och måla dess rörelsemönster, först med kritor och sedan med lerbärg. En speciell egenskap hos lerbärg är att kulören blir märkbart ljusare och mer pastellaktig när färgen har torkat. Som en förlängning av lertemat gjorde vi små skulpturer utgående från målningarna. Avslutningsvis fick vi några frågor att besvara och diskutera om skapandeprocessen och framför allt våra upplevelser.

Den andra workshoppen gick ut på att skapa skulpturala konstverk av främst papper. Förlagan var en tillfällig konstinstallation av stolar som vi skapat mitt i rummet. Sedan skulle var och en med ritkol teckna stolinstallationen så som man såg den framför sig med slutna ögon. Därefter fick vi tillsätta olika material, såsom silkespapper och bomull, till kolteckningen samt experimentera med att vika arket på olika sätt. I processen ingick även ett poetiskt textelement i form av akrostikon.

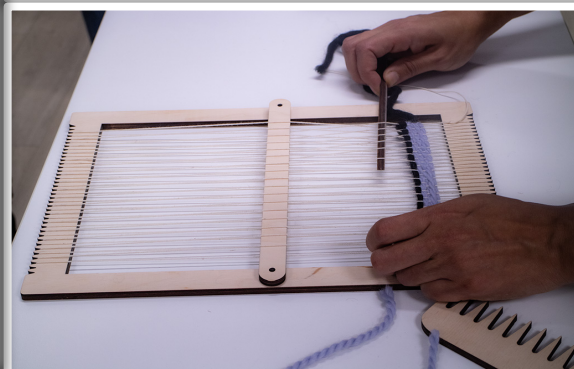

Textilkonst

Moa Cederberg introducerade oss i äkta textilhantverk, framför allt vävning som är hennes specialitet. Det var inte bara våra vävramar som fylldes med tråd, utan även vårt ordförråd utökades under processens gång, vi fick lära oss att "skäl" betyder något helt annat inom vävning än inom juridik.

Vi började med kardmaskinen för att få bort fibrer av sämre kvalitet som kan göra tråden ostabil. Därefter fick vi spinna egen tråd med slända och spinnrock, sistnämnda av både äldre och nyare modell. Att spinna krävde en stor dos tålamod och fingerfärdighet, men tillfredsställelsen var desto större när vi fick nysta vår egenspunna tråd och sedan väva in den i små ryor.

Att få skapa textilkonst väckte tankar om hållbarhet i dagens konsumtionssamhälle och vikten av att bevara kunskapen om hantverket. Många funderingar att spinna vidare på!

Föreläsningar

Den första föreläsningen hölls av författaren till denna rapport. Min ännu inte färdiga doktorsavhandling handlar om approprieringskonst (*appropriation art*) från ett upphovsrättsligt perspektiv. Jag är specialist på rättsfallsanalys för olika ändamål (bl.a. forskning, strategiplanering, statistik och journalistik), vilket jag utnyttjade i min föreläsning. Upphovsrätt är ett komplext område att förklara, speciellt för en publik med olika förkunskaper och bakgrunder. För att göra ämnet mindre abstrakt tog jag exempel från nordisk rättspraxis om vissa upphovsrättsliga frågor som rör konst, såsom användning av upphovsrättsligt skyddade verk i syfte att parodiera något eller att kritisera samhällsförhållanden. Jag inkluderade även rättsfall om upphovsrättens förhållande till andra skyddsformer, främst varumärken. Mitt budskap var att bedömningen av vad som utgör intrång eller missbruk respektive tillåten användning görs från fall till fall med strävan efter att hitta en balans mellan rättighetshavarnas och användarnas legitima intressen.

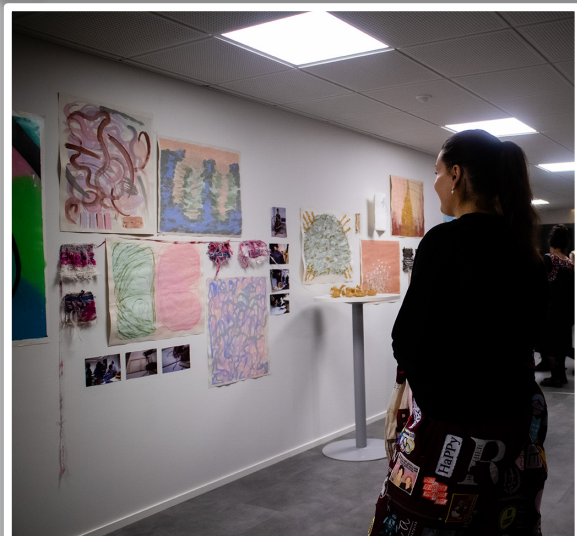
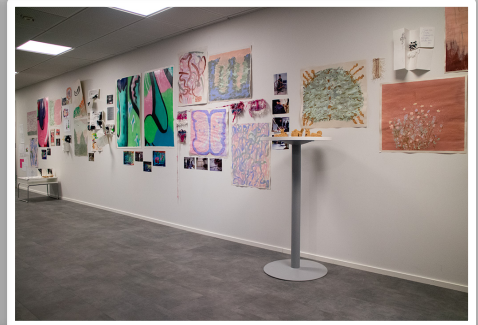
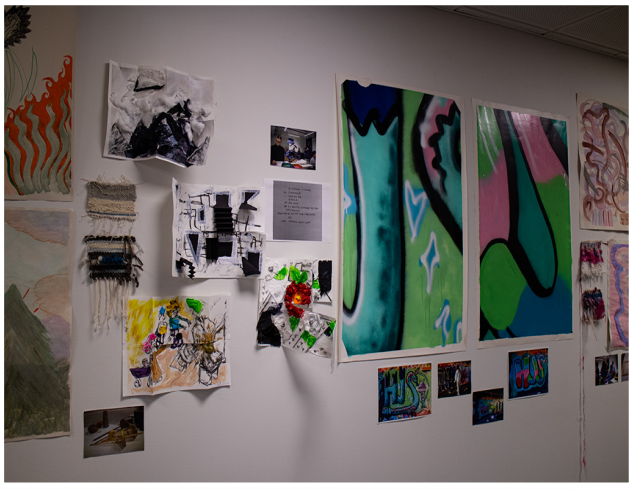
Den andra föreläsningen hölls av Marina Bergman-Pyykkönen som är universitetslärare i socialt arbete. I oktober 2024 disputerade hon med avhandlingen "Figuring the world of family mediation: transformative learning and emerging professional agency in collaboration on boundaries" vid statsvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet. Temat för föreläsningen var dock ett annat, nämligen hur konst kan användas i socialt arbete enligt forskning som gjorts om temat i fråga. Vi fick bland annat höra om olika sätt att se på konstens roll i socialt arbete. Konst kan användas för att genomföra och berika det sociala arbetet samt bidra med något annorlunda för att lösa problem när "vanligt" socialt arbete inte är tillräckligt. Uttryckt i metaforer kan konst sägas ha tre funktioner: terapeutisk/förlösande, att få utlopp för sitt inre liv, empatisk /tolkande, att

träda in i (var)andras världar och utveckla en förståelse för andra, samt emancipatorisk/kritisk, att bryta vanor och utmana rådande synsätt. Ett exempel på konstbaserad forskning inom socialt arbete i Finland är Marinas egen forskning om hur livsberättelser (narrativ konst) kan användas som ett redskap i arbete med arbetslösa.

Vernissage

Som avslutning på kursen ordnade vi en vernissage med alla konstverk som skapats under de olika workshopparna. Även skisser inkluderades för att beskriva den kreativa processen. En mycket lyckad helhet av olika tekniker, material och konstuttryck!

Utvärdering

I kursen ingick inte någon tentamen, utan som examination fick deltagarna i uppgift att skriva individuella lärdagböcker. I lärdagboken analyserade den enskilda deltagaren sin kunskapsmässiga och personliga utveckling under kursen. Deltagarna skrev regelbundet om nya insikter, framsteg, svårigheter osv. under kursens gång. Syftet var att djupt och ärligt reflektera kring den egna lärandeprocessen. Nedan följer utdrag ur lärdagböckerna:

”Under kursens gång har jag fått möjligheten att fördjupa mig i olika konstformer och tekniker, vilket har varit både utmanande och berikande. Genom att delta i workshops och föreläsningar har jag inte bara utvecklat mina tekniska färdigheter utan också fått en djupare förståelse för den kreativa processen och konstnärens roll i samhället. Jag har lärt mig att uppskatta värdet av samarbete och gemenskap inom konstvärlden, och hur olika perspektiv kan berika ett konstverk. Att experimentera med nya material och tekniker har hjälpt mig att släppa loss min kreativitet och våga prova nya saker. Jag har också fått en praktisk förståelse för upphovsrätt och hur jag kan skydda mina egna verk. Denna kurs har inspirerat mig att fortsätta utforska och utveckla min konstnärliga stil, och jag känner mig nu mer självsäker och öppen för att ta risker i mitt skapande.”

”Tila, johon pääsen taiteillessa, hiljentää stressin sekä pääni sisällä kehää pyörivät ajatukset. Tila saa minut maadoittumaan ja olemaan läsnä hetkessä. Kurssi on muistuttanut minua tällaisten hetkien tärkeydestä kiireisen arjen keskellä ja tulen varmasti jatkamaan näiden hetkien ylläpitoa myös tulevaisuudessa. Olen kiittollinen siitä, että pääsin opinnoissani kokemaan tämän kurssin. Toivon, että myös muut opiskelijat sekä tulevaisuuden justusiiteillä olisi mahdollisuus päästä osallistumaan vastaavaan. Minulla on ollut kurssille osallistuessani lämmin, tervetullut ja mukava olo, mitä on varmasti tukenut pieni ja tiiviiksi muodostunut, hyvän ryhmähengen omaava ryhmä.”

”Opin kurssin aikana paljon erilaisista tekniikoista joita eri taiteen osa-alueilla käytetään. Oli mielestäni rentouttavaa päästä taiteilemaan oikeustieteiden opintojen ohella, sillä käsillä tekeminen toi mukavaa vastapainoa ja lievitti stressiä. Pidin erityisesti spraymaalamisesta ja kutomisesta. Kurssilta sai intoa ja inspiraatiota palata takaisin vanhan maalausharrastuksen pariin.”

”Man får en extra kick att utföra de kreativa saker som man gillar att göra men som man kanske inte har satt ner tiden på. Det kommer jag ta med från kursen, att ta tiden att göra kreativa saker för det påverkar mig positivt på olika sätt.”

”Yksi asia mitä sain myös kurssista, oli erilaiset näkemykset asioista, joita pääsi tarkastelemaan muiden töihin tutustuessani, ja kurssikavereiden kanssa juttellessani. Myös taiteilijoiden opetuksessa oleminen oli opettavaa, sillä niin kuin sanottu, toiminta on lähtökohtaisesti hyvin erilaista kuin oikeustieteen alalla. Vaikka tämä aiheuttikin välillä vaikeuksia suhtautua asioihin, on mielestäni erittäin tärkeää perehtyä erilaisiin teko- ja ajatustapoihin, ja tämän kurssin kohdalla erityisesti luovan prosessin tekemiseen, joka ei ole itselle kovin tuttua. Kaiken kaikkiaan kurssi oli antoisa, ja olen tyytyväinen päätökseeni osallistua sille. Koin, että edistyin kurssin aikana taiteellisessa ajattelussa, ja sain kiinni luovuudestani taas pitkän tauon jälkeen.”

”Jag blev överraskad över hur mycket vi faktiskt har gjort under kursen. Det har känts att vi har gjort bara några konstverk men när de var där upp på väggen såg det ut att vi faktiskt har gjort massor av dem. De såg jättefina ut särskilt eftersom väggen var så full av konst. Jag visste hurdana mina konstverk ser ut men sen när de var alla där på väggen med andras konstverk, såg helheten så mycket finare ut än vad jag skulle ha tänkt på.”

”Kursen var väldigt inspirerande och rogivande, tack för det. Jag har gjort makraméamplar hemma till vardagsrumsfönstret och fyllt dem med blommor, inspirerad av ”vardagsrummet” i Malakta. Jag har också nu köpt en målarbok då jag blev så inspirerad av att färglägga på Jons workshop. Hoppas verkligen det kommer en fortsättning på kursen!”

”Den här kursen har varit en otrolig resa! Jag har lärt mig så mycket om konst, kreativitet och mig själv. Jag har utmanat mina egna föreställningar om vad jag kan och inte kan, och jag har upptäckt en kreativitet inom mig som jag inte visste fanns.”

”Kaiken kaikkiaan hieno kurssi ja toivottavasti saadaan tälle jatkoa keväälle.”

”Kun on itse päässyt tekemään taidetta, on huomannut sen kuinka se todellakin paljastaa ihmisestä paljon ja kuinka henkilökohtaista taiteen tekeminen on. Kun opettaja antaa tehtävänannon oppilaille, jokainen kuitenkin loppujen lopuksi toteuttaa sen omalla tavallaan jakaen muille samalla osan itsestään. Kun katsoo muiden töitä, varsinkin silloin jos ei tunne teoksen tekijää, ei välttämättä huomaa sitä, mutta tekijä itse on varsinkin tietoinen asiasta.”

”Jag har lärt mig mycket om kreativa processer, främst om hur annorlunda de kan se ut. Jag har lärt mig att uppskatta just den processen, i stället för att enbart fokusera på slutresultatet. Detta har gett upphov till att jag har funnit ett nytt intresse för konst. Innan har jag avstått från att till exempel rita och måla för att jag inte tycker att jag är bra på det, slutresultatet har enligt mig varit fult. I och med det jag lärt mig under konstkursen stirrar jag inte blint på resultatet. Det må vara fint eller fult, huvudsaken är att jag hade roligt under processen.”

”Kurssi oli kokonaisuudessaan mukava ja inspiroiva. Kurssia vetävät taiteilijat olivat sympaattisia ja mukavia ihmisiä. He olivat selkeästi todella taitavia omalla taiteen osa-alueellaan. Minulla on kiittollinen olo, kun pääsin osalliseksi heidän opetuksestaan. Kurssi tarjosi paljon uusia kokemuksia ja antoi mahdollisuuden kokeilla erilaisia tekniikoita taiteen teossa. Parasta oli se, että kurssi ruokki luovuuttani ja kannusti kokeilemaan uutta ilman paineita täydellisyydestä. Olen iloinen, että tällainen kurssi on kyetty järjestämään Vaasan oikeustieteellisen tiedekunnan tiloissa ja osana opetusta niin että siitä oli mahdollista saada jopa opintopisteitä.”

”Jag har fått mycket inspiration till att skapa mer konst, och att tänka mer kreativt i vardagen, eftersom jag allmänt är väldigt kreativ, och har ett konstant behov av att skapa. Jag märkte också hur viktig skapandeprocessen är, och hur den kan ha en större betydelse än slutresultatet, i detta fall konstverket. Processen kommer definitivt ha en större betydelse för mig också i framtiden, vilket jag upplever kan vara ett bättre sätt att se på sin konst, då man kanske inte ser på slutresultatet lika negativt, ifall man inte blivit nöjd. Jag hoppas att en ny konstkurs kan hållas under våren, vid möjlighet kommer jag definitivt att delta!”

”Även om juridiken kanske inte var lika framträdande som jag hade trott, gav kursen mig något långt viktigare: en möjlighet att utforska min kreativitet på djupet och lära mig nya sätt att uttrycka mig. Det är något jag kommer bära med mig länge, och för det är jag väldigt tacksam.”

Summary

In the 2024/2025 academic year, the University of Helsinki, in co-operation with Art in Malakta rf, organised an interdisciplinary art project for students at the Vaasa Unit of Legal Studies and students in social work at the Swedish School of Social Science. With the guidance of professional artists, the students created artworks and also gained knowledge about the art industry, artistic techniques and the creative process, different materials and sustainability. The arts explored were mainly visual arts and traditional crafts. The primary teaching method used was hands-on assignments during workshops instead of normal university lectures.

The purpose of the art project was to give the students new perspectives on the world we live in, to increase their understanding of the importance of art in society, to promote both group dynamics and multilingualism, and to enhance the students' creative thinking, problem-solving skills and well-being. The goal was that the art project counteracts the negative effects of performance pressure, academic stress, stereotypical perceptions and unsustainable lifestyles. Moreover, the art project has enabled interaction between industries, disciplines and people who usually do not cross paths. We hope that the students have been inspired to try new things and think multilaterally, build connections, and that the students have gained useful insights with regard to studies, professional growth and life in general.

The first part of the project was carried out in autumn 2024 in the form of an introductory course (5 ECTS credits), focusing on the creative process rather than the result. The main goal was to introduce the participants to artistic production and to let them explore their own creativity, thereby promoting personal development and self-awareness. To increase the language immersion opportunities for Finnish-speaking students, the language of instruction was Swedish. However, all participants had the right to use their mother tongue in accordance with the liberal language policy of the Vaasa Unit.

The course consisted of a kickoff, six workshops, two lectures (art-related copyright case-law and art in social work), a visit to the art centre Malakta in Malax and finally an exhibition of the artworks (lab presentation). The workshops were conducted by three artists: Jon Gredmark (graffiti), Ann-Maj Granstubb (expressive arts therapy) and Moa Cederberg (textile arts). The lectures were given by Marina Bergman-Pyykkönen (University Teacher in Social Work at the University of Helsinki, Swedish School of Social Science, Vaasa) and Alicia Nylund (Doctoral Researcher in Copyright Law and Art Project Manager at the University of Helsinki, Vaasa Unit of Legal Studies). In addition to the aforementioned people, Patricia Rodas (Project Coordinator and Photo Artist, Malakta), Marcus Norrgård (Professor of Law at the University of Helsinki, Vaasa) and Erica Måtts (Service Coordinator at the University of Helsinki, Vaasa) have participated in the planning of the overall concept.

We would like to express our sincere gratitude to Svenska kulturfonden (Swedish Cultural Foundation in Finland) and Högskolestiftelsen i Österbotten (University Foundation in Ostrobothnia) for the grants received for the introductory course. In addition, we would like to thank the entire staff at the Vaasa Unit and others who have supported us throughout the course.